

Yhdyskuntalautakunta, kokous 9.3.2021

§ 79. Asemakaavaehdotuksen asettaminen nähtäville: Särkänniemen huvipuistoalue, Sara Hildenin museo, Onkiniemen entinen tehdasalue, Mustalahden satama, Kortelahti ja rantaväylän tiealue. Särkänniemen alueen asemakaavan muutos. Asemakaava nro 8663

Eriävä mielipide

Uudistan yhdyskuntalautakunnan kokouksessa 26.1.2021 § 17 jättämäni eriävän mielipiteen.

Sen lisäksi esitän seuraavaa;

Särkänniemi Oy

Asemakaavan laadintaan on ryhdytty Tampereen kaupungin kiinteistötoimen ja huvipuistotoimintaa harjoittavan Tampereen Särkänniemi Oy:n aloitteesta. Särkänniemi Oy on voimakkaasti vedonnut Mustalahden sataman ylittävän sillan puolesta, vedoten toiminnallisuuteen ja saavutettavuuteen. Tässä kohtaa on todettava, että Särkänniemessä harjoitettu huvipuistotoimintaa vuodesta 1969 lukien, eli toiminut jo yli 50-vuotta ilman siltaa, joten, vaatimukset sillasta saavutettavuuteen vedoten, ovat siltä osin kestäättömät. Tampereen Särkänniemi Oy on Tampereen kaupungin 100 -prosenttisesti omistama yhtiö.

Kuntalain 1 §:n mukaan, kunnan tulee edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävällä tavalla. Lain esitöissä (HE 268/2014) todetaan yleisestä toimialasta mm; Lisäksi vakiintuneesti yleisen toimialaa rajoittaviksi periaatteiksi on katsottu oikeuskäytännössä seuraavat: asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen, tehtävän paikallisuus, yksityisen tukemisen kielto, hallinnon toissijaisuus ja työnjako muiden viranomaisten kanssa sekä spekulatiivisen toiminnan kielto. Kunnan ei lisäksi ole katsottu voivan harjoittaa puhtaasti kaupallista tai teollista toimintaa.

Edelleen todetaan, että Spekulatiivisen toiminnan kiellon mukaisesti kunta ei saa ottaa tehtävää hoitaakseen pelkästään taloudellisen voiton tavoittelemiseksi. Spekulaatiokieltola on sovellettu myös siihen, ettei kunta voi sijoittaa tai tukea korkean riskin sisältäviä hankkeita. Ensisijaisen toiminnan motiivin on oltava kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen. Hallinnon toissijaisuuden mukaan kunta ei voi ryhtyä hoitamaan sellaista toimintaa, jonka perinteisesti on hoitanut yksityinen sektori.

Kaavamuutoksella haetaan oikeutta rakentaa silta Mustalahden sataman yli pääasiassa Särkänniemi Oy:tä palvelevaksi. Satama-alueen kunnostuksen ja sillan rakentamisen kustannukset ovat yli 20 milj. euroa. Sillan rakentaminen suosii pääasiassa kaupungin omistamaa yhtiötä ja on siten verrattavissa EU-valtiotukisäännösten soveltamiseen.

Heikki Harjula, Kari Prättälä; Kuntalaki, tausta ja tulkinnat, s. 850; Tukitoimenpide on katsottava valtion tueksi, jos se täyttää seuraavat tunnusmerkit;

- 1) toimenpide tai tuki myönnetään valtion, kunnan tai muun julkisyhteisön varoista;
- 2) toimenpide vääristää kilpailua suosimalla jotain tuen saajaa;
- 3) toimenpide on valikoiva, eli se kohdistuu tiettyyn yritykseen ja
- 4) toimenpide saattaa vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

Kohtaa 4 lukuun ottamatta, muut kriteerit täyttyvät helposti.

Maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämien vaatimusten toteutuminen

Aikaisempia päätöksiä

SÄRKÄNNIEMEN YLEISSUUNNITELMA 2016

Keskustan strateginen osayleiskaava

Keskusta-alueella on aloitettu huomattavasti uusia kehittämistoimia ja yleisestikin kaupunkiseudun rakennesuunnitelmissa keskustan kehittymiselle ja kasvulle on asetettu entistä enemmän painoarvoa koko kaupunkiseudun kehittämisessä. Keskusta-alueelle odotetaan sijoittuvan 10 000 uutta asukasta ja 15 000 työpaikkaa vuoteen 2040 mennessä. Yleiskaavassa esitetään tavoitellun kehityksen periaatteet ja osoitetaan tarpeelliset alueet yksityiskohtaisen kaavoituksen ja muun suunnittelun ja rakentamisen perustaksi.

10.11.2015 valmistuneessa (hyväksytty kaupunginvaltuustossa 18.1.2016) kaavaehdotuksessa Särkänniemen, Mustanlahden sataman ja Onkiniemen tehtaan ympäristö on merkitty maankäytöltään keskustatoimintojen ja matkailupalvelujen alueeksi. Alue on myös strategisilla kehittämismerkinnöillä osoitettu yhdeksi kaupunkiympäristön kehittämisvyöhykkeeksi, jonka suunnittelulta edellytetään yleispiirteistä kokonaistarkastelua ja kytkeytymistä keskustan alueisiin. Lisäksi alue on osa laajempaa Näsijärven rannan järvenrantakaupungin kehittämisvyöhykettä. Kehittämistavoitteissa Särkänniemen, Onkiniemen ja Mustanlahden alueesta määrätään:

”Alueen ympäristön laatuun, toiminnallisuuden parantamiseen ja saavutettavuuteen keskustasta tulee kiinnittää huomiota. Alueella sallitaan täydennysrakentaminen. Särkänniemeeseen ja matkailuun liittyviä toimintoja on sijoitettava Mustanlahden alueelle siten, että alueesta tulee nykyistä kiinteämpi osa keskustaa. Alueiden välistä kytkeytymistä ja liikkumisen sujuvuutta tulee parantaa. Kävelyn ja pyöräilyn asemaa tulee parantaa ja ympäristön häiriötekijät tulee poistaa. **Mustanlahden sataman toimintaa ei saa estää tai haitata.**”

Näsijärven rannan kehittämisvyöhykkeen osalta kaavassa määrätään:

”Rantojen kehittämisen on vahvistettava Tampereen keskustaa järvenrantakaupunkina. Rantojen maankäyttöä on kehitettävä siten, että rannoille syntyy pääkäyttötarkoituksen lisäksi monipuolisia virkistyspalveluita ja -toimintoja sekä korkeatasoisia virkistäytymiseen soveltuvia alueita. Reittien jatkuvuutta rantojen suuntaisesti ja rantojen saavutettavuutta osana kaupungin keskustaa on parannettava. Rantojen julkinen käyttö on turvattava. Alueilla on useita toimivia satamia ja venevalkamia. Niiden toimintaa tulee tukea. Tarkemmassa suunnittelussa määritellään toimintaan liittyvät rakennukset, rakennelmat, laitteet ja sallittu rakentamisen määrä”.

Yhdyskuntalautakunta päätti 11.12.2018 vuoden 2019 lautakunnan palvelu- ja vuosisuunnitelmasta. Siihen lisättiin yksimielisesti seuraava lausuma; ”Särkänniemen kehityssuunnitelmien edetessä, Mustanlahden matkustajalaivasatamassa edellytetään sataman käytön turvaaminen matkustajasatamana sekä nykyisen palvelutason ylläpito. Satamaa kehitettäessä on otettava huomioon maisema, luonnonarvot, rakennettu ympäristö, kulttuurihistorialliset arvot ja perinteet siten, kuin ne ovat Pirkanmaan maakuntakaavaan 2040 kirjattu.”

Tässä kohtaa on todettava, että silta Mustanlahden sataman yli, osittain estää ja haittaa isompien alusten toimintaa merkittävästi.

YLA 26.1.2021 17 §. ”Mustanlahden sataman osalta en voi sitä kannattaa, koska se on ”ahdas”, pieni vesialue toiminnallisesti ja kaavan toteutus voi aiheuttaa vaaraa ja joissain tilanteissa jopa hengenvaaraa vesiliikenteelle sekä ulkopuolisille (silta, muut rakenteet).”

Kokoukseen oli kutsuttu vesiliikenne-raportin 8.12.2020 laatinut Ramboll Oy:n edustaja. raportissa todetaan, että; ”Tämä selvitys on toteutettu hankkimalla taustatietoja ja mielipiteitä haastattelemalla. Toteutettavuuden arviointi perustuu kerättyyn tietoon, siitä tehtäviin johtopäätöksiin ja konsultin laajaan asiantuntemukseen alalta. Konsultti on toiminut yhteistyössä muun alueen suunnitteluryhmän kanssa.”

Edelleen todetaan; ”Silta vähentää laivojen liikkumatilaa satama-altaassa, joka voi vaikeuttaa aluksien ohjailua varsinkin tietyissä tuuliolosuhteissa. Perinteisten aluksien, joiden ohjailuominaisuudet ovat rajoitettuja esimerkiksi puuttuvan keulaohjalupotkurin vuoksi, sijoituspaikkaa laiturilla on todennäköisesti tarpeen muuttaa.”

Konsultti ei raportissaan selvittänyt, miksi isommat laivat satamassa ovat, ja ovat olleet yli 100 vuotta etelän puoleisessa laiturissa keula järvelle päin, eikä Särkänniemen puolella? Siihen on syynsä. Vallitsevien sääolosuhteiden ja turvallisen käytön vuoksi, eteläpuolen laituri on liikenteessä olevien laivojen laituri.

Sataman ylittävän sillan osalta, asemakaavamuutos ei ota huomioon MRL 54.2 § vaatimusta, turvallisesta liikenteen (myös vesiliikenteen) järjestämisestä, eikä sitä, että rakennettua ympäristöä ja luonnonympäristöä tulee vaalia eikä niihin liittyviä erityisiä arvoja saa hävittää.

Asemakaavamuutos ei toteuta myöskään MRL:n 118 § edellyttämään kaupunkikuvan vaalimista, kun perinnemaisemaan esitetään kaupunkikuvaa turmelevaa siltaa.

Hyvän hallintotavan noudattaminen

Kutsuttiinko Ramboll Oy:n edustaja (merikapteeni) kokoukseen kyseenalaistaan ammattipätevyyteni aikaisemman eriävän mielipiteeseen kirjoittama lausuma vääräksi, koska se ei ollut kaupungin mieleinen? Kokouksessa kävi ilmi, että asiantuntijalausunnon antanut konsultti EI ole koskaan operoinut minkäänlaisella aluksella Näsijärvellä, Mustanlahdessa, eikä täten tuntenut paikallisia olosuhteita.

Totean tässä kohtaa, että allekirjoittaneella on vahtiperämiehen pätevyys ja yli 40 -vuoden kokemus vesillä liikkumisista ja 9 kesän kokemus SS Tarjanteen päällikkönä.

Ruovesi ja Virrat uudistaessaan satamiensa laiturialuetta, he ottivat yhteyttä Tarjanteen päällikköön sen varmistamiseksi, että laiturit tulevat sijoitetuksi siten, että ne eivät estä laitureiden turvallista käyttöä. Ruovesi ja Virrat ottivat lausuntoni huomioon laitureita sijoittaessaan.

Tampereelle tällainen asiantuntemus ei kelpaa, johtuuko politiikan astumisesta mukaan peliin, koska lautakunnan jäsen on pormestarikoalition ulkopuolinen ja kuuluu väärään viiteryhmään?

Luottamushenkilön tule lain mukaan ajaa kunnan ja kuntalaisten etua, ei yksittäisen yrityksen.

Ei anna hyvää kuvaa kaupungin toiminnasta, kun pyritään epäasiallisesti vaikuttamaan päätöksentekoon kokouksessa. Ei anna myöskään anna hyvää kuvaa se, että asian valmisteluprosessin aikana tulee ilmi, että, kaavasta ja sen valmistelun jatkosta on käyty keskustelua ja pyritty vaikuttamaan lautakunnan työskentelyyn mm. kaupungin johtoryhmässä ja pormestariitiimissä ja että keskusteluissa on **päädytty sellaiseen lopputulemaan, että silta ja sen sijainti säilyisi nykyisellään**, mutta kaavaan merkittäisiin mahdollisuus pysäköinnin järjestämiseen alueella.

Tampereen kaupungin hallintosääntö;

23 § Yhdyskuntalautakunnan erityistehtävät ja ratkaisovalta

.....

Lautakunta hyväksyy muut kuin vaikutukseltaan merkittävät asemakaavat. Asemakaava on vaikutukseltaan merkittävä aina, jos se on alueen ensimmäinen asemakaava tai asemakaavassa annettu suojelumääräys kumotaan tai muutetaan, taikka muutoin poiketaan kaavaan sisältyvästä rakennetun ympäristön suojeluperiaatteesta. Muulloin kaavan merkittävyys on harkittava tapauskohtaisesti.

Tampere 10.3.2021

Ossi Aho
yhdyskuntalautakunnan jäsen
Ss Tarjanteen päällikkö 2007-2015